

Výhled z místa stavby do krajiny Českého středohoří
View from the building site into the landscape of the Central
Bohemian hills

Krásný kopec *The Beautiful Hill*

Havlovské Československo a později Česko na mě působilo magneticky a během častých návštěv jsem navštěvoval domeček ve Zdislavě, který zůstal po mých rodičích. Matka žila v bubenečském bytě dlouho samostatně a později s pomocí různých služeb. Když to bylo možné, vzali jsme ji do domečku s sebou. Při jedné z návštěv mi kamarád z mládí nabídl koupi zprivatizovaného pole nad vesnicí.

„Pole? K čemu?“ A následovalo: „Pojď se tam podívat...“ Vyjeli jsme na jeho traktor na kopec nad vesnicí a před námi se rozvinul pohled do Českého středohoří, všechny vrcholky v několika plánech za sebou až po modrošedý obzor. Tomu jsem neodolal. Koupil jsem od něj za babku kousek Čech, aniž bych tušil, co s ním. Odměnou byl hřejivý pocit, že mám někde v Čechách znovu vlastní místo.

Postupně jsme si na místo zvykali, jedno léto jsme tu přespali pod velkým stromem. Netrvalo dlouho a začal jsem si skicovat, kde by mohla stát malá chaloupka. Skici začaly nabírat na realitě tehdy, když jsem sondoval, zda by bylo možno získat stavební povolení. Stavební komise, která místo navštívila, rozhodla na místě: „Tady se nikdy stavět nebude!“ Jen místní hajný Rašín to komentoval suše: „Já bych tu bydlel docela rád...“ Po návštěvě bylo nutno

In the new historical era of Václav Havel, Czechoslovakia and then the Czech Republic had a near-magnetic attraction, and during my frequent visits I regularly travelled to the little cottage in Zdislava that my parents had owned. My mother lived in her flat in Bubeneč for many years on her own and later with various assistants; whenever we could, we took her with us to the cottage. During one of the visits, a local resident I'd known since childhood offered me to purchase a newly privatised field above the village.

„A field? What for?“ And his immediate response: „Just have a look...“ We drove out on his tractor to the hill above the village, and out before us there spread a panorama of the Central Bohemian hills; all the peaks in several different visual planes behind the other up to the blue-grey horizon. I could not resist and for a ridiculously small sum purchased from him a piece of Czech land without knowing what to do with it. Reward enough was the comforting sense that now I owned in my homeland a place for myself. Slowly, we got used to the place, one summer even sleeping outdoors under an impressive tree. It was not long before I started to sketch out the possibilities of a small cottage. And the sketching began to seem more real once I started asking whether it would be possible to acquire a construction permit. The building commission, when they visited the site, decided immediately:

zpracovat komentáře komise: posunout místo stavby, pozměnit podmínky územního plánu a splnit podmínku, že se bude jednat o „tradiční dům“. Teprve po dalším dlouhém vyjednávání jsem souhlas získal.

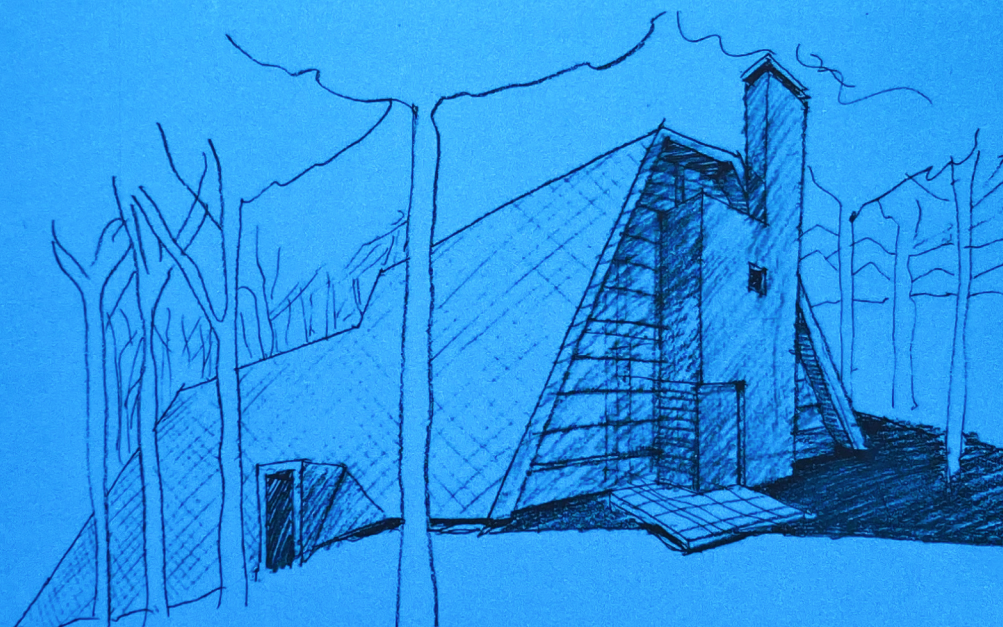
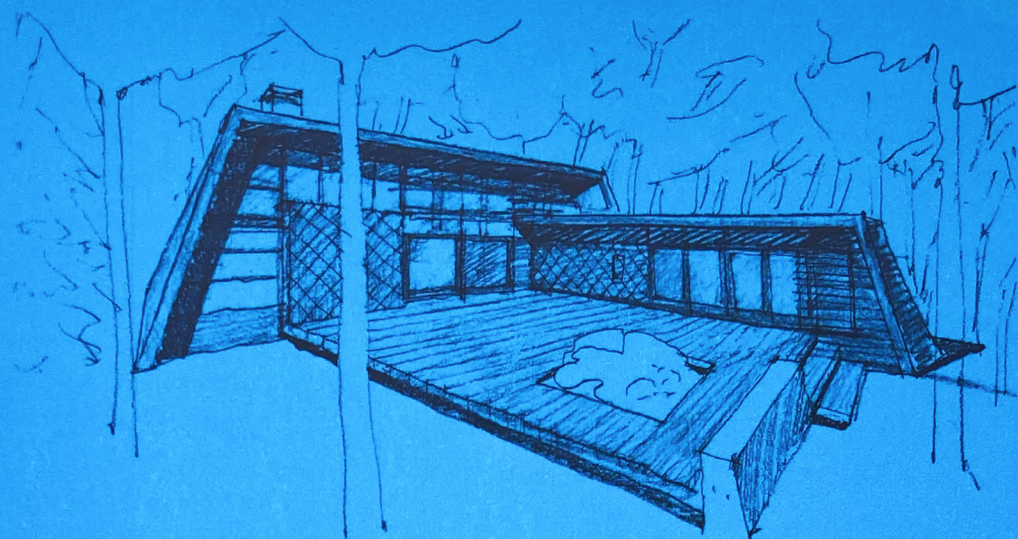
Pak byl už jen krůček k prvním výkresům, se kterými pomohli staří kolegové ze SIALu. A na podzim 2001 začínáme stavět! Stavební firmu pomáhá sehnat synovec Jiří až z Kolína. Naštěstí je stavitel mladý šikovný inženýr, který se nezastaví ani před divokým terénem, ani před brzkou zimou a do Vánoc máme nejvyšší bod stavby hotov. Velké dobrodružství sleduji z dálky z Holandska, jezdím se na stavbu každý měsíc. Faxuji details, které jdou rovnou do výroby. Jednoho dne je vše hotovo, včetně příjezdové cesty a úprav terénu.

Na oslavu mých 60. narozenin v roce 2003 zvu jak české, tak holandské kamarády. Sejde se nás v novém domě hodně, hrají holandské muzikanti, oslavu se na rozdíl od mé trapné padesátky opravdu vydařila. Většina kamarádů ze Školky je na nové památné fotografii, zdá se, že se moje různé světy na chvíli propojily! Dům se stává novou „základnou“ naší velké rodiny. Moje i Margreetiny děti [a vnuci] ho od té doby rády využívají.

Podivuhodnou oklikou se přenáší těžiště mých zájmů zpátky do „staré domoviny“, která se ovšem za těch celkem osmadvacet let pořádně změnila. Jak v období končící normalizace, v osmdesátých letech, kdy se poměry v zemi radikálně začaly měnit pod vlivem ruské „perestrojky“, tak hlavně po sametové revoluci jsem sice všechno pozorně sledoval, ale zažil jsem jen málo „na vlastní kůži“.

“Nothing will ever be built here!” Only the local gamekeeper, Mr Rašin, commented dryly “I myself wouldn't mind living here...” After the visit, it was necessary to prepare a commentary for the commission: shifting the construction site, changing the conditions of the local zoning plan, and meeting the condition that the structure would resemble a “traditional house”. Only after further long discussions did I finally receive their consent. Now it was only the next step to the first blueprints, with help from my old colleagues from SIAL. And in the autumn of 2001, we started to build! The construction firm was selected through the aid of my nephew Jiří all the way from Kolín. As it turned out, the head was a skilful young engineer not dissuaded either by the wild terrain or by the rapid onset of winter, and by Christmas we had the greatest part of the structure ready. I followed this new adventure at a distance from the Netherlands, travelling to the site once a month and faxing details that instantly went into production. One day it was all ready, including the access road and the landscaping.

For the celebration of my 60th birthday in 2003, I invited both sets of friends, the Czech and the Dutch ones. Many of us showed up in the new house, with Dutch musicians performing; a celebration so unlike the sadly overshadowed event a decade before. Most of my friends from the SIAL Kindergarten joined in for a new memorial portrait, and it seemed that my two different worlds had for a brief time been connected. The house was inaugurated as the new “base” of our family; ever since then, my children and Margreet's – and our grandchildren – are glad to use it. By a strange detour, the focus of my interests was beginning to shift back to my “old homeland”, though in my twenty-eight years of absence it had changed greatly. First in the

První skici domu ve Zdislavě
First sketches of the house in Zdislava

A změnilo se všechno. Nejen politický a ekonomický systém. Zasaženy byly všechny lidské životy, každý jednotlivcem jiným způsobem. Za těch třicet let se změnila i čeština. Vedoucí disident se stal prezidentem. Pronásledovaní kamarádi získali nové zodpovědné funkce. Jiní známí se stali profesory na univerzitách. Řada „exulantů“ přijela ze všech koutů světa.

Slovo demokracie začalo dostávat úplně nový obsah. Všichni se učili mluvit bez frází a naslouchat druhým. Zároveň proběhlo největší přerozdělování národního majetku od bitvy na Bílé hoře. Anonymní státní majetek dostal přes noc nové soukromé majitele.

Velká zkouška charakterů. I naši kolegové ze SIALu libereckou kancelář zprivatizovali a stejně tak jako všichni čeští architekti se den ze dne proměnili v soukromé podnikatele.

Byl to ještě po všech těch proměnách opravdu „Domov můj...?“

1

period of the final stages of Communist rule, in the late 1980s when things began to alter under the influence of the USSR's perestroika, then even more forcefully after the Velvet Revolution at the end of 1989 – I had followed all this with great attention but experienced little of it first-hand.

And change had permeated everything. Not only the political and economic system. No human life had remained immune, though each individual was affected in a different way. Even the Czech language had changed over three decades.

A leading dissident was now president. Once-persecuted friends were appointed to new posts of responsibility; others had become professors at the universities. Many exiles returned from all points across the globe.

The word "democracy" was beginning to assume a completely new meaning and force. Everyone was trying to speak without the old clichés and listen to what others were saying. At the same time, the largest redistribution of national property was underway since the Czech defeat at the Battle of White Mountain during the Thirty Years' War. Literally overnight, anonymous state property received its new private owners.

And it was a massive test of character. Even our colleagues from SIAL privatised their Liberec office and, like all Czech architects, transformed themselves from one day to the next into private entrepreneurs.

With all these changes, I could well pose myself the question from the first line of the Czech national anthem... "Where is my home...?"

2

3

- 1 Jakub a Háša na babiččiných devadesátinách
v Praze [2001]
Jakub and Háša at their grandmother's ninetieth
birthday celebration, Prague [2001]
- 2-3 Realizovaná stavba ve Zdislavě [2003]
The completed house in Zdislava [2003]